

закономірним наслідком розвитку сфери культури й мистецтва, де панують свобода, творчість, знання та вільна взаємодія.

Література:

1. Герчанівська П. Тотожність та відмінність культурологічних та антропологічних шкіл. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв № 2, 2019. С. 3-7.
2. Найгірше для будь-якої сфери, і для мистецтва також – це коли люди не збираються і не взаємодіють. Відновлено з URL: <https://bit.ly/3gVpJLP> (дата звертання 29.05.2020)
3. Хайек Ф. Индивидуализм и экономический порядок. Відновлено з <https://bit.ly/36cRKpV> (дата звертання 25.05.2020)
4. Camplin T. The Spontaneous Orders of the Arts // Studies in Emergent Order, 2010. № 3. P. 195-211
5. Cantor P., Stephen C. Literature and the Economics of Liberty: Spontaneous Order in Culture. Ludwig von Mises Institute, 2010. 510 p.

Шушкевич Є.М.

Національний педагогічний університет

імені М.П. Драгоманова (м. Київ)

ORCID: 0000-0002-5330-9752

ПРО ОДИН ЕКСПЕРЕМЕНТАЛЬНИЙ ПРОСТІР ДЛЯ РОЗВИТКУ КРИПТОЕКОНОМІКИ

Актуальність криптоекономіки, сьогодні не викликає сумніву, навіть не дивлячись на те, що саме розуміння цього, відносно нового, поняття помітно відрізняються у визначеннях і спробах пояснення. Хтось, говорить, що «це поняття, яке знаходиться на стику традиційної економіки та іноваційних фінансових технологій. По суті це та ж сама економіка, тобто вид діяльності, який дозволяє

задовольнити людські потреби в умовах обмеженості ресурсів. Єдина відмінність – в способі комунікації та обміні. Вони відбуваються в середовищі блокчейну і через інтернет» і «криптоекономіка – це економіка, опосередкована грошима у вигляді криптовалют» [див. 3]. Хтось, навпаки, стверджує, що «криптоекономіка не є підвидом традиційної економіки, вона представляє собою суміш з теорії ігор, дизайну механізмів, математики та інших методологій в даній області» [див. 1].

Загалом, же під *криптоекономікою* розуміють «об'єднання криптографічних інструментів та економічних стимулів з метою створення децентралізованої екосистеми, що працює без будь-якого ручного та ультимативного втручання ззовні» [див. 6]. Про неї часто говорять також як про нову філософію, яка торкнеться в першу чергу сприйняття грошей – без *прив'язки до конкретної держави*.

Разом, з популярністю даного явища, росте й кількість сфер, де ця нова економіка знаходить своє застосування. Різні дослідники та прихильники криптоекономіки й криптовалют, технології блокчейн, яка значною мірою уможлиблює й забезпечує функціонування цієї економіки, пропонують різні, інколи навіть утопічні сценарії розвитку майбутнього, яке навіть називають «криптомайбутнім». Загалом, це сфера швидкості, перспективам розвитку якої можна тільки позаздрити.

Деякі перспективи застосування технологій блокчейн виглядають дуже переконливими. *Все частіше ми чуємо сьогодні про так звані ДАО*, або – децентралізовані автономні організації (чи децентралізовані автономні корпорації). *ДАО, це по суті* – форма організації, при якій координація діяльності учасників і управління ресурсами відбувається у відповідності з попередньо узгодженим та формалізованим набором правил, контроль за виконанням яких виконується автоматично, частіше всього через задання їх в смарт-контрактах (комп'ютерних алгоритмах, призначених для формування, контролю й надання інформації про володіння будь-чим).

Це нова парадигма економічної співпраці, яка відрізняється від звичайної компанії децентралізованою структурою й автономністю. Під децентралізованістю

тут мається на увазі горизонтальна побудова компанії, в якій немає єдиного власника, а кожен учасник організації є повноправним співвласником і володіє рівними повноваженнями та необмеженим доступом до інформації. Такі організації можуть бути різного масштабу. І в 2015 році, навіть з'явився *такий проєкт, як Ліберленд*.

Ліберленд, або Вільна Республіка Ліберленд – це віртуальна держава, яка була створена 13 квітня 2015 року чеським активістом, лібертаріанцем Вітом Едлічкою, на території семи квадратних кілометрів, на західному узбережжі Дунаю між Хорватією та Сербією. На більшості мап ця територія позначена як «Горня Сіга». Вона виникла через територіальну суперечку між Хорватією та Сербією. На неї не претендували ні Сербія, ні Хорватія, ні хтось інший. Вона по-суті залишалася нікому не потрібною з моменту розпаду Соціалістичної Республіки Югославії в 1991 році, там ніхто не проживав і ніхто не заявляв про свої права на неї, до того часу поки Віт Едлічка не заявив про створення Вільної Республіки Ліберленд. Сьогодні статус цієї території активно обговорюється.

Ліберленд позиціонує себе як конституційну республіку з елементами прямої демократії. Країна має свою владу, конституцію, в чорновому варіанті, основні закони, представництва в інших країнах, державну символіку у вигляді прапора та герба. В якості валюти планується використання криптовалюти під назвою *Merit*, але при цьому не буде введено ніяких обмежень на використання будь-якої іншої валюти.

Ідеологія Ліберленду на офіційному сайті представлена девізом: «Живи і дай жити іншим». Це за словами президента Віта Едлічки, виражає цінність особистої й економічної свободи громадян Ліберленду. Це зафіксовано в чорновому варіанті Конституції і включає обмеження повноважень наданих владі для забезпечення меншого втручання в свободи громадян Ліберленду, стати якими вже виявили бажання понад шістьсот тисяч осіб.

Віт Едлічка, говорить наступне: «Нас надихає дух американської революції, ми розуміємо, що людині необхідна максимальна персональна та економічна свобода. Ми досягаємо цієї мети з допомогою новітніх блокчейн-технологій...

Ліберленд стане першою децентралізованою автономною державою і першою реально працюючою ДАО в традиційному розумінні цього терміну. Проте не тільки Ліберленд буде побудований за принципами ДАО, але й всі інститути та організації інтегровані в її структуру будуть мати можливість працювати як ДАО. Це модель управління майбутнього і тому ми хочемо експериментувати і знайти найкраще рішення» [див. 2].

Мета пана Едлічки створити «суспільство, де гідні люди можуть процвітати з мінімальними податками і впливом з боку держави» [4]. Він як послідовний лібертаріанець переконаний, що «соціалізм – це фальшива віра в те що, держава розпорядиться вашими грошима краще, ніж ви» [див. 5].

Чорновий варіант конституції Ліберленду, містить дуже багато параграфів, де підкреслюється цінність економічної та особистої свободи громадян. Наприклад, відносно податків, говорить наступне: «§IX.1. Ніяка форма оподаткування не вводиться в межах Вільної Республіки Ліберленд, і жодні періодичні збори, за виключенням Земельних зборів, передбачених в Земельних актах, не можуть бути накладені на будь-яку фізичну чи юридичну особу з будь-якої причини; допускаються лише збори за послуги надані державною адміністрацією та штрафи, які накладаються в якості покарання за винну поведінку; а також не вводяться ніяка форма мита на товари, послуги чи капітали які вивозяться чи ввозяться у Вільну Республіку Ліберленд» [див. 4].

Створюються різноманітні організації, як наприклад, «Асоціація колоністів Ліберленду» і подібні, які своєю діяльністю привертають до даного проекту увагу інвесторів, котрі мають можливості й бажання фінансувати такий проект, і тим самим, робити вклад в розвиток криптоекономіки, навіть після попереджень, що це не інвестиційний проект і ніхто не гарантує, що кошти які жертвуються, повернуться. Притягує їх сама ідея проекту.

Отже, хоча цей проект і викликає дуже багато питань та дискусій, особливо в правовому полі, адже Ліберленд не визнаний офіційно іншими країнами, він може стати, і по-суті вже є дуже гарним експериментальним полем для розвитку криптоекономіки.

Література:

1. Введение в криптоэкономику // Binance. – Электронный ресурс. – Режим доступа до журн.: <https://www.binance.vision/ru/economics/a-beginners-introduction-to-cryptoeconomics>
2. Едличка В. Либерленд: первое государство на блокчейне / Вит Едличка // Youtube Электронный ресурс. – Режим доступа до журн.: <https://www.youtube.com/watch?v=Cv29e25cJZE>
3. Лапшина А. Существует ли экономика в криптовалютах / Аннабелла Лапшина // letknow – Электронный ресурс. – Режим доступа до журн.: <https://letknow.news/publications/po-minimumu-kak-kitay-zahvatyvaet-mayning-bitkoina-18177.html>
4. Ліберленд. Офіційний сайт. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <https://liberland.org/en/>
5. Перетяка М. Президент Либерленда рассказал в Киеве о том, как построить самую свободную страну в мире / Марія Перетяка // Proman. – Электронный ресурс. – Режим доступа до журн.: <https://proman.com.ua/28400-prezident-liberlenda-rasskazal-v-kieve-o-tom-kak-postroit-samuyu-svobodnuyu-stranu-v-mire/>
6. Що являє собою криптоекономіка сьогодні і чим стане завтра. Чи можливо передбачити точний вектор її розвитку. // mind.ua – Электронный ресурс. – Режим доступа до журн.: <https://mind.ua/openmind/20184560-shcho-yavlyae-soboyu-kriptoekonomika-sogodni-i-chim-stane-zavtra>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
Факультет філософії та суспільствознавства
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ
Лабораторія філософсько-економічних досліджень

МАТЕРІАЛИ

*I Всеукраїнського міждисциплінарного круглого столу
з філософсько-економічної проблематики*

*«ФІЛОСОФІЯ, ЕКОНОМІКА ТА ФІЛОСОФІЯ ЕКОНОМІКИ
У ПЕРСПЕКТИВІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ»*

(Київ, 5 червня 2020 року)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА

Факультет філософії та суспільствознавства

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

Лабораторія філософсько-економічних досліджень

МАТЕРІАЛИ

I Всеукраїнського міждисциплінарного круглого столу

**«ФІЛОСОФІЯ, ЕКОНОМІКА ТА ФІЛОСОФІЯ ЕКОНОМІКИ
У ПЕРСПЕКТИВІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ»**

(Київ, 5 червня 2020 року)

Київ

Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова

2020

УДК 1:330(378)
ББК 87.6:65
Ф-56

*Рекомендовано до друку Вченою радою
НПУ імені М.П. Драгоманова
(протокол № 11 від 25 червня 2020 року)*

«Філософія, економіка та філософія економіки у перспективі розвитку сучасної гуманітарної освіти». Матеріали круглого столу. 5 червня 2020 року. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. 72 с.

До збірки включено матеріали виступів та доповідей, підготовлених до участі у першому Всеукраїнському круглому столі «Філософія, економіка та філософія економіки у перспективі розвитку сучасної гуманітарної освіти». У представлених увазі читача текстах досліджуються методологічні проблеми сучасної економічної науки, феномен креативної економіки, соціально-філософські аспекти управлінської діяльності, соціально-практичне та ідеологічне значення феномену грошей, креативна складова господарської діяльності, а також кризові виміри сучасного капіталізму та деякі інші аспекти означеної проблематики.

Для всіх, кого цікавлять актуальні проблеми сучасних філософсько-економічних досліджень.

ББК 87.6:65
Ф-56

Відповідальний редактор доктор філос. наук, доцент Т.П. Глушко
Редакційна колегія: доктор філос. наук, проф. Н.Г. Мозгова; доктор філос. наук, проф. І.Г. Немчинов; доктор філос. наук, доц. Т.П. Глушко

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за зміст своїх текстів та точність наведених цитат

*Розповсюдження та тиражування без письмового дозволу
кафедри філософії НПУ імені М.П. Драгоманова заборонено*

ISBN 978-966-931-229-7
(електронне видання)

© Колектив авторів, 2020
© Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова, 2020

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV UNIVERSITY

Faculty of Philosophy and Social Science

CHAIR OF PHILOSOPHY

Research Lab for Philosophy of Economics

**«PHILOSOPHY, ECONOMICS AND PHILOSOPHY OF ECONOMICS
IN DEVELOPMENT PROSPECT FOR
MODERN HUMANITARIAN EDUCATION»**

Proceedings of the ROUND TABLE

June 5th of 2020

Kyiv

Dragomanov University Publishing House

2020

The Editorial Board:

Nataliya Mozhova – Dr. of Philosophical Sciences, Professor

Ihor Nemchinov – Dr. of Philosophical Sciences, Professor

Tetiana Hlushko – Dr. of Philosophical Sciences, Docent

«Philosophy, Economy and Philosophy of Economy in the Development Prospect for Modern Humanitarian Education». Proceedings of the Round Table. *5th of June 2020*. Kyiv: Dragomanov University Publishing House, 2020. 72 p.

ISBN 978-966-931-229-7

© Authors
© National Pedagogical Dragomanov
University, 2020

Наукове видання

*І ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ КРУГЛИЙ СТИЛ
З ФІЛОСОФСЬКО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ*

*«ФІЛОСОФІЯ, ЕКОНОМІКА ТА ФІЛОСОФІЯ ЕКОНОМІКИ
У ПЕРСПЕКТИВІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ»*

*Матеріали круглого столу
(5 червня 2020 року)*

THE FIRST ALL-UKRAINIAN INTERDISCIPLINARY ROUND TABLE

*«PHILOSOPHY, ECONOMICS AND PHILOSOPHY OF ECONOMICS
IN DEVELOPMENT PROSPECT FOR
MODERN HUMANITARIAN EDUCATION»*

*Proceedings of the ROUND TABLE
(June 5th of 2020)*

Тексти друкуються за авторською редакцією

Автор обкладинки – Т.П. Глушко

Підписано до друку 30.06.2020 р. Формат 60x84/16.

Папір офісний. Гарнітура Times New Roman.

Ум. др. арк. 4,42. Обл.-вид. арк. 3,32

Зам. № 074.

Віддруковано з оригіналів.

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію ДК № 1101 від 29.10.2002. (044) 234-75-
87 Віддруковано в друкарні Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова (044) 239-30-26

ЗМІСТ

<i>Вступне слово</i>	3
Березінець І.В. Гроші як «цивілізаційний чинник».....	7
Власенко Ф.П., Левченко Є.В., Товмаш Д.А. Організаційна антропологія в структурі підготовки сучасного управлінця.....	10
Глушко Т.П. «Аналітика економічних процесів» як філософська освітня програма: досвід та перспективи.....	14
Гончаренко К.С. Криза сучасного урбаністичного капіталізму.....	18
Ілляхова М.В. Значення креативних індустрій у безперервному професійному розвитку науково-педагогічного працівника.....	22
Калита Т.В. Креативна економіка: між ринком і мистецтвом.....	28
Мозер М.Є. Креативна економіка у філософському аспекті глобальних викликів ХХІ століття.....	32
Мозгова Н.Г. Господарство як спосіб преображення світу (теоретичні розвідки С. Булгакова).....	36
Назаренко М.С. Стратегії «зеленої економіки»: соціально-етичні орієнтири.....	39
Немчинов І.Г. Ідейне підґрунтя кооперативного руху (біографічна розвідка з громадського служіння священика Михайла Ковальчука).....	41
Облова Л.А. Багатство цивілізації.....	48
Остапчук Г.О. Як можливе філософське обґрунтування економіки?.....	53
Пономаренко В.В. Філософські тенденції сучасної економічної теорії.....	55
Прокопчук Ю.О. Когнітивна наука, філософія та економічна теорія: стратегії практичної взаємодії.....	58
Русаков С.С. Спонтанний порядок арт-ринку.....	61
Шушкевич Є.М. Про один експериментальний простір для розвитку криптоекономіки.....	65

CONTENTS

<i>Preface</i>	3
Iryna Berezinets Money as a «Factor of Civilization».....	7
Fedir Vlasenko, Yevhenia Levcheniuk, Dmytro Tovmash Organizational Anthropology in the Structure of the Modern Manager Training.....	10
Tetiana Hlushko «Analytics of Economic Processes» as Philosophical Educational Program: Experience and Perspectives.....	14
Kateryna Honcharenko Crisis of Modern Urban Capitalism.....	18
Maryna Illiakhova The value of creative industries in permanent professional development of scientific-pedagogical worker	22
Tetiana Kalyta Creative Economy: Between Market and Art.....	28
Maiia Mozer Creative Economy in Philosophical Aspect of Global Challenges for XXI Centure.....	32
Nataliya Mozhova Economy as a Way to Transform the World (Theoretical Studies of S. Bulhakov).....	36
Mariya Nazarenko Strategies of «Green Economy»: Socio-Ethical Guidelines.....	39
Ihor Nemchynov Ideological Basis of the Cooperative Movement (the Biographical Exploration of Public Service of the Priest Mikhailo Kovalchuk).....	41
Liudmyla Oblova Wealth of Civilization.....	48
Halyna Ostapchuk How is Philosophical Justification of Economics Possible?.....	53
Vitalii Ponomarenko Philosophical Tendencies of Modern Economic Theory.....	55
Yurii Prokopchuk Cognitive Science, Philosophy and Economic Theory: Strategies for Practical Interaction	58
Sergiy Rusakov Spontaneous Order of Art-Market.....	61
Yevhenii Shushkevych About One of the Experimental Spaces for Crypto Economic Development.....	65